

Kelemen Eörs
Pytheas

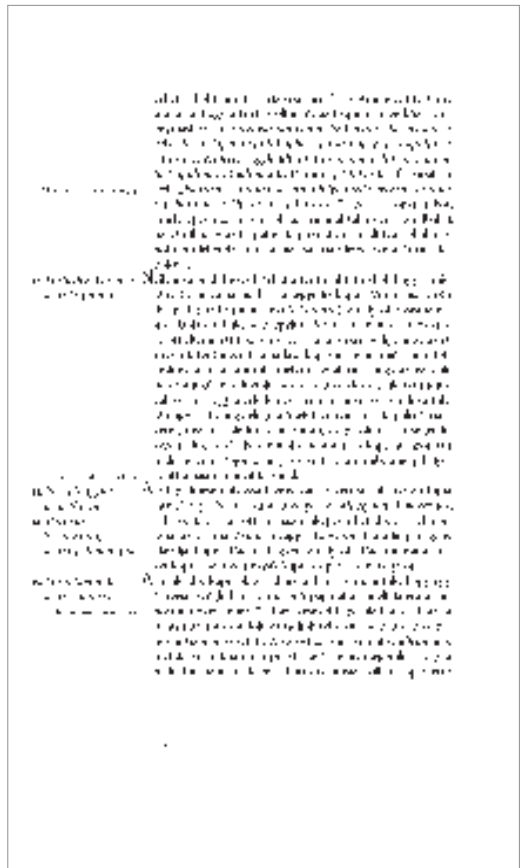
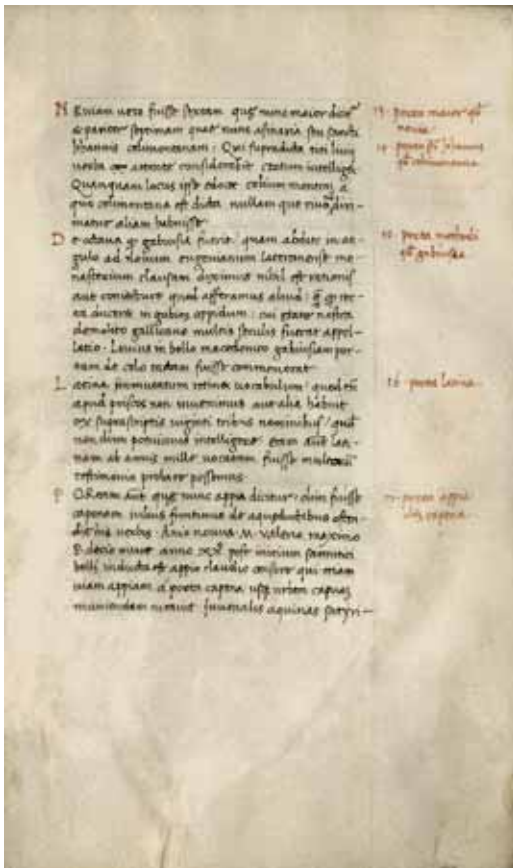
Ez év nyarán az UNESCO a Corvina könyvtárát beválasztotta a világ kulturális örökségei közé. A világ minden tájára szétszóródott gyűjtemény – nemzetünk egyik büszkesége – méltó elismerésben részesült. E gyűjtemény egyik darabját jelentetjük meg – a corvinák közül először – faksimile kiadásban és teljes fordításában.

„Mit érezhet a magyar ember, midőn kezében oly kincset tart, mely valaha fénycsillaga, Hollós Mátyás királyunk, kezében is megfordult! Ha a kard,

a paizs, a gyűrű, a billikom, mely valami nagy emberünké vala, oly varázserővel bír és a tiszteletnek oly tárgya, melyre minden honfi büszkén néz: mennyivel inkább kell örvendenünk oly könyvnek, mely ezen dicső király volt, kitől a – méltánylást reánk nem éppen pazaron árasztó – külföld sem tagadhatta meg a tudós nevet.”

(Rómer Flóris tanulmányának bevezető szavai)

1467-ben, amikor Mátyás király megrendelésére elkészült a második kézzel frott mű, Európa több országában már működtek nyomdák. A király is

tárgyalt az akkor Rómában működő Hess András-sal, kit végül sikerült Budára csábítania.

Ennek szellemében vizsgáljuk meg Petrus Cen-nius kézírását, a klasszikus szedéstükröt, a finom-rajzolatú iniciálékát, a fehér indafonatos díszíté-seket, Mátyás címerét. A győri corvina megállná helyét bármely mai szép könyv versenyen a klasz-szikus margóarányok követésével, mit követésével, hiszen a nyomtatott könyveknél ugyanezek a margóarányok váltak követendő mintává.

Az egységes szövegtömb, melynek érdekében a sorvégi elválasztó jeleket kicsit kiengedte a mar-góra, a díszítőelemek visszafogottsága, mely a tartalom elsőbbségét sugallja, a margóra helyezett finom iniciálék, melyek az új gondolatok kezde-tét jelzik, de nem zavarják az olvashatóságot, és maga az írás tökéletes tisztasága, megkímélve az olvasót a zavaró cirkalmaktól, megteremtette azt a formát, melyre már szedési, tördelési szabá-lyokat lehetett fölépíteni. Talán érdekes megje-gyezni, hogy ma érkezünk el oda a tördelőprog-ramok fejlődésében, hogy ezeket a „tipográfiai” elemeket automatizálható formában is alkalmaz-zhatjuk.

A marginálison elhelyezett címek a folyó szö-veget tartalmában tagolják az oldalpár egységes képének szétदारabolása nélkül, helyet hagyva a későbbi javító bejegyzéseknek is, mellyel Vitéz János élt is annak idején.

Könyvünket méretében, belső formajegyeiben igyekeztünk az eredeti mű jellegének megfelelően, azzal összhangban megtervezni. A faksimile kötetnek – az arany- és ezüstszínektől eltekintve – színben és pergamenszerű struktúrájában sike-rült az eredetit jól megközelítenie.

A kötéstáblát kiadónk kialakult grafikai megjelenésének megfelelően terveztük, korbú motívumok felhasználásával, Mátyás király címerével. Az egyedi kiadású példányok esetén azonban a faksimile kötet kivitele az eredeti kötés hű utánzata. A duplabordára fűzött gerinc, a fa táblával húzott bőr színe és nyomása, réz csatokkal sze-relve az eredeti megjelenést utánozza.

Folytassuk az ismerkedést a mű tartalmával. Flavius Blondus pápai megbízásra végigjárva Rómát leírta mindazt, amit akkor az ókori épületekről, funkcióiról tudni lehetett. Az ő korában a mainál sokkal kevesebb volt látható a romokból, így a látottakat bőségesen kiegészítette ókori írott forrásokkal, néha anekdota jellegű idézettekkel. A rendkívül érdekes olvasmány megértését

nagyban segítik Póczy Klára szárnyaló történelmi és régészeti ismeretei, így eligazodunk az akkori Róma és Magyarország kapcsolatában, s újra rádöbbenhetünk, milyen fontos szerepet töltöt-tünk és töltünk be Európában.

Zsupán Edina fordítása bravúros teljesítmény. A helyszínek és a forrásszövegek kutatása mellett kifejezéseket keresett a mai magyar nyelvben nem létező fogalmakra, s tette mindezt úgy, hogy a kutatók részére forrást, az olvasók részére pedig élményt és egyszersmind mély ismereteket nyújtson.

Mindketten – mint egykoron Blondus és Zsigmond király – a magyar nyelvű megjelenés kedvéért újra végigjárták a könyvben tárgyalt helyszíneket a régész, a történész és nem utolsósorban a magyar turista szemével, ellenőrizendő az akkor és most látottakat, gazdagítva ismereteinket.